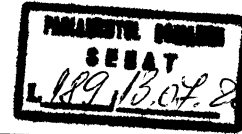

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

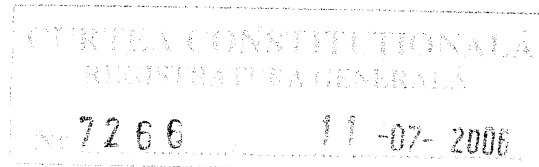
Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București, România

Telefon: (+40-1) 313-2531; Fax: (+40-1) 312-5480

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosare nr.1720A/2006

Domnului
TRAIAN BĂSESCU
Președintele României

În temeiul dispozițiilor art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm, alăturat, Decizia nr.545 din 5 iulie 2006 prin care s-a constatat că Legea camerelor de comerț și industrie din România este neconstituțională deoarece contravine prevederilor art.1 alin.(5) și art.76 alin.(1) din Constituție.

Vă asigurăm, Domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE,
Prof.univ.dr. Ioan Vida

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr.1720A/2006

DECIZIA NR.545

din 5 iulie 2006

referitoare la constituționalitatea Legii camerelor de comerț și industrie din România

Cu adresa nr.51/2293 din 22 iunie 2006, Secretarul general al Camerei Deputaților a trimis Curții Constituționale, în temeiul dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție și al art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea privind neconstituționalitatea Legii camerelor de comerț și industrie din România.

La sesizare s-a anexat lista cuprinzând semnăturile a 56 de deputați aparținând grupurilor parlamentare al PD și al minorităților naționale, precum și ale unor deputați independenți. Potrivit acestei liste, autorii sesizării de neconstituționalitate sunt următorii: Gheorghe Albu, Roberta Alma Anastase, Nicolae Bara, Gheorghe Barbu, Cornel Ștefan Bardan, Iulian-Gabriel Bîrsan, Anca-Daniela Boagiu, Ionela Bruchental Pop, William Gabriel Brânză, Daniel Buda, Costică Canacheu, Bogdan Cantaragiu, Alexandru Ciocâlțeu, Anca Constantinescu, Radu-Cătălin Drăguș, Stelian Duțu, Ionesie Ghiorghioni, Ion Gonțea, Dan Grigore, Monica Maria Iacob-Ridzi, Traian Constantin Igaș, Valentin Adrian Iliescu, Radu Lambrino, Dănuț Liga, Mircea Man, Marian-Jean Marinescu, Laurențiu Mironescu, Liviu Alexandru Miroșeanu, Alexandru Mocanu, Petru Movilă, Dorin-Liviu Nistoran, Ioan Oltean, Aurel Olărean, Constantin Petrea, Cosmin Gabriel

Popp, Cezar Florin Preda, Ioan Dumitru Puchianu, Dumitru Puzdrea, Viorel Racoceanu, Romeo Marius Raicu, Cristian Rădulescu, Marius Rogin, Marcel Laurențiu Romanescu, Mircea Stănescu, Mihai Stănișoară, Valeriu Tabără, Horia Văsioiu, Augustin Zegrean, Nicolae Mircovici, Mihai Radan, Aledin Amet, Oana Manolescu, Nati Meir, Liana Dumitrescu, Grigore Crăciunescu și Petru Călian.

Sesizarea a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.6464 din 23 iunie 2006 și formează obiectul Dosarului nr.1720A/2006.

Prezenta sesizare de neconstituționalitate este alcătuită dintr-un complex de critici privitoare la ceea ce – în opinia autorilor – evidențiază neconcordanțe între modul de adoptare a legii deduse controlului și a unor dispoziții ale acesteia în raport cu o serie de prevederi din Constituție.

În funcție de aspectele sesizate, criticile formulate pot fi incluse în două categorii.

Prima categorie se referă la neconstituționalitatea extrinsecă a legii criticate, constând în aceea că, deși calificată de Consiliul Legislativ ca lege organică, nu a fost adoptată cu respectarea exigențelor art.76 alin.(1) din Constituție.

În legătură cu acest aspect, se precizează că „Legea nr.505/2003, act normativ de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.129/2002, prin care registrul comerțului a trecut de la camerele de comerț și industrie în subordinea Ministerului Justiției, a fost adoptată în regim de lege organică.”

Tot sub acest aspect, se susține că orice act normativ ce derogă de la o lege organică, sau modifică/abrogă o lege organică, are caracterul unei legi organice. Astfel, dispozițiile art.4 lit.f), art.33 alin.(2) lit.a) și art.59 din legea criticată derogă de la normele procedurale prevăzute de Legea

nr.219/1998 privind regimul concesiunilor și modifică, în mod implicit, Legea nr.26/1990 privind registrul comerțului, ambele fiind legi organice.

În continuare, se arată că legea supusă controlului de constituționalitate prevede transformarea Oficiului Național al Registrului Comerțului, din instituție publică cu personalitate juridică, în structură fără personalitate juridică în cadrul unei asociații neguvernamentale - Camera de Comerț și Industrie a României - ceea ce echivalează cu abrogarea implicită a dispozițiilor care reglementează actualul statut al acestuia. Or, această modificare fundamentală „nu poate opera decât în condiții de cvorum și majoritate specifice actului normativ ce se modifică, în caz contrar încălcându-se principiul constituțional al ierarhiei actelor normative.”

În concluzie, se solicită să se constate caracterul de lege organică al actului normativ contestat și neconstituționalitatea adoptării sale cu majoritatea prevăzută pentru lege ordinară.

A doua categorie de critici are în vedere neconstituționalitatea intrinsecă a legii deduse controlului, evidențiată în termenii care urmează:

1. Art.3 alin.(4) din legea contestată contravine prevederilor constituționale ale art.15 alin.(2) și art.136 alin.(4). În acest sens, se susține, pe de o parte, că „referirea la Decretul – Lege nr.139/1990 conferă normei juridice caracter retroactiv”, iar, pe de altă parte, că „persoane juridice fără scop patrimonial”, cum sunt caracterizate ca fiind camerele de comerț, „nu pot fi succesoare ale unor instituții publice, întrucât succesiunea implică dobândirea unor bunuri aparținând domeniului public, aflate în administrarea instituțiilor publice.” De asemenea, se consideră că prin această reglementare „este influențată și soluționarea eventualelor litigii în curs de judecată, în dosarele declanșate de camerele de comerț pentru retrocedarea imobilelor

camerelor de comerț interbelice, bunuri aparținând domeniului public al statului.”

2. Art.9 alin.(2) din Lege, deoarece „institue obligativitatea înscrierii într-o anumită cameră de comerț, deja constituită”, este contrar art.40 din Constituție privind dreptul la liberă asociere și art.11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, sens în care se invocă Hotărârea din 29 aprilie 1999, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauzele reunite *Chassagnou și alții contra Franței*.

3. Art.4 lit.f), art.33 alin.(2) lit.a) și art.59 din lege sunt neconstituționale în raport cu prevederile constituționale ale art.135 alin.(2) lit.a), art.139 alin.(5) și art.148 alin.(2), pentru că prevăd concesionarea unui serviciu public de interes general, prin transferul în gestiune privată. Sub acest aspect, se invocă Decizia Curții Constituționale nr.136 din 3 mai 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.647 din 16 octombrie 2001, referitoare la neconstituționalitatea dispozițiilor art.40 alin.(1) fraza întâi din Legea nr.219/1998 privind regimul concesiunilor, și jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene, care „a condamnat, pentru lipsa de transparență, o serie de proceduri de atribuire a unor servicii sau lucrări publice” de către unele state membre.

4. Art.32 și art.37 alin.(2) din lege înfrâng art.16 din Constituție, deoarece, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, „conferă drepturi diferite unor persoane aflate în situații echivalente”, în sensul că votul membrilor de drept (camerele județene) este deliberativ, iar votul celorlalți membri este consultativ.

În final, se solicită să se constate că dispozițiile de lege menționate sunt neconstituționale și în raport cu prevederile constituționale ale art.102 alin.(1) și (2) și art.108 alin.(2).

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/ 1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a transmite punctele lor de vedere.

Autoritățile menționate nu au transmis punctele lor de vedere.

La dosar, Camera de Comerț și Industrie a României – Sistemul Camerelor Teritoriale, prin Cabinetul vicepreședintelui, a depus un memoriu, înregistrat la Curtea Constituțională sub nr.6562 din 27 iunie 2006, în care susține constituționalitatea Legii camerelor de comerț și industrie din România.

Tot Camera de Comerț și Industrie a României, dar prin Cabinetul președintelui, a mai depus un memoriu, înregistrat la Curtea Constituțională sub nr.6736 din 3 iulie 2006, prin care solicită să se constate neconstituționalitatea legii menționate.

Aceste materiale nu au însă relevanță în cadrul procedurii jurisdicționale a controlului de constituționalitate înainte de promulgarea legii.

C U R T E A,

examinând sesizarea de neconstituționalitate, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile Legii camerelor de comerț și industrie din România raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr.47/1992, reține următoarele :

Curtea a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție și ale art.1, art.10, art.15, art.16 și art.18 din Legea nr.47/1992 pentru organizarea și funcționarea Curții Constituționale, să soluționeze sesizarea de neconstituționalitate formulată de cei 56 de deputați.

Obiectul sesizării de neconstituționalitate îl constituie, după cum urmează:

- Legea camerelor de comerț și industrie din România raportată la art.76 alin.(1) din Constituție, potrivit căruia „*Legile organice și hotărârile privind regulamentele Camerelor se adoptă cu votul majorității membrilor fiecărei Camere.*”;
- Deși din sesizare reiese că este criticat art.3 alin.(4) din lege, din examinarea acesteia rezultă că articolul menționat are doar trei alineate, critica vizând alin.(3), conform căruia: „*Camerele înființate în baza Decretului-lege nr.139/1990, cu completările ulterioare, sunt succesoarele și continuatoarele de drept ale camerelor de comerț și industrie desființate prin Decretul-lege nr.74/1949 pentru desființarea Camerelor de comerț și industrie, publicat în Monitorul Oficial nr.47 din 25 februarie 1949.*”;
- Art.4 alin.(1) lit.f): „*Camerele județene au următoarele atribuții:[...];*
 - f) *asigură administrarea și funcționarea oficiului registrului comerțului și evidența permanentă a situației firmelor comerciale din unitatea administrativ-teritorială respectivă, la nivel județean și al municipiului București;*”;
- Art.9 alin.(2): „*În fiecare județ și în municipiul București funcționează câte o singură cameră de comerț și industrie județeană.*”;
- Art.32: „*Camera de Comerț și Industrie a României este organizată și își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile legale în vigoare și cu statutul propriu aprobat de adunarea generală, cu acordul a cel puțin două treimi din numărul membrilor de drept.*”;
- Art.33 alin.(2) lit.a): „*Camera de Comerț și Industrie a României îndeplinește și următoarele atribuții:*

a) asigură organizarea și funcționarea Oficiului Național al Registrului Comerțului, precum și îndrumarea metodologică a funcționării registrului comerțului de pe lângă camerele județene;”;

- Art.37 alin.(2): „Membrii de drept au drept de vot deliberativ, iar ceilalți membri au drept de vot consultativ.”;

- Art.59: „Preluarea bazelor de date, a aplicațiilor de întreținere și utilizare a acestora, a bunurilor necesare în vederea ținerii și administrării registrelor comerțului, precum și situația personalului se vor reglementa, nu mai devreme de 1 ianuarie 2007, prin lege.”

Prevederile constituționale considerate ca fiind încălcate prin aceste texte sunt următoarele:

- Art.15 alin.(2): „Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.”;

- Art.16: „(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.

(3) Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități.

(4) În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale.”;

- Art.40: „(1) Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere.

(2) *Partidele sau organizațiile care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept ori a suveranității, a integrității sau a independenței României sunt neconstituționale.*

(3) *Nu pot face parte din partide politice judecătorii Curții Constituționale, avocații poporului, magistrații, membrii activi ai armatei, polițiștii și alte categorii de funcționari publici stabilite prin lege organică.*

(4) *Asociațiile cu caracter secret sunt interzise.”;*

- Art.102 alin.(1) și (2): *„(1) Guvernul, potrivit programului său de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice.*

(2) *În îndeplinirea atribuțiilor sale, Guvernul cooperează cu organismele sociale interesate.”;*

- Art.108 alin.(2): *Hotărârile se emit pentru organizarea executării legilor.”;*

- Art.135 alin.(2) lit.a): *„ Statul trebuie să asigure:*

a) libertatea comerțului, protecția concurenței loiale, crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție;”;

- Art.136 alin.(4): *„Bunurile proprietate publică sunt inalienabile. În condițiile legii organice, ele pot fi date în administrare regiilor autonome ori instituțiilor publice sau pot fi concesionate ori închiriate; de asemenea, ele pot fi date în folosință gratuită instituțiilor de utilitate publică.”;*

- Art.148 alin.(2): *„Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.”*

Autorii sesizării consideră că sunt înfrânate și prevederile constituționale ale art.139 alin.(5). Acest articol din Constituție are însă doar trei alineate, iar din modul în care critica este formulată nu se poate deduce norma constituțională pretins a fi încălcată.

De asemenea, se susține că textele criticate contravin art.11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care prevede:

„1.Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere, inclusiv dreptul de a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

2.Exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protejarea sănătății sau a moralei ori pentru protecția drepturilor și libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrângeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat.”

Procedând la examinarea susținerilor autorilor sesizării, Curtea reține că, față de obiectul său de reglementare - camerele de comerț și industrie din România - legea dedusă controlului ar urma să aibă caracter ordinar.

O asemenea calificare, corectă în principiu, se impune amendată în condițiile în care, potrivit art.4 alin.(1) lit.f) din noua lege, camerele județene asigură *„administrarea si funcționarea oficiului registrului comerțului”* iar, potrivit art.33 alin.(2) lit.a) din aceeași lege, Camera de Comerț și Industrie a României *„asigură organizarea si funcționarea Oficiului Național al Registrului Comerțului și îndrumarea metodologică a funcționării registrului comerțului de pe lângă camerele județene”*. Într-adevăr, aceste dispoziții legale vin în flagrantă contradicție cu o serie de dispoziții ale Legii nr.26/1990 privind

registrul comerțului, astfel cum a fost modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.129/2002 aprobată prin Legea nr.505/2003, și anume cu cele ale art.2 alin.(2), potrivit cărora „*registrul central al comerțului se ține de către Oficiul Național al Registrului Comerțului, instituție publică cu personalitate juridică, finanțată integral din venituri proprii, organizată în subordinea Ministerului Justiției*”, cu cele ale art.9 alin.1, potrivit cărora „*oficiile registrului comerțului se organizează în subordinea Oficiului Național al Registrului Comerțului și funcționează pe lângă fiecare tribunal*” și cu cele ale art.12 alin.(4), potrivit cărora „*modul de ținere a registrelor, de efectuare a înregistrărilor și de furnizare a informațiilor la art.4 se stabilește prin norme aprobate prin ordin al ministrului justiției*”. Or, așa fiind, articolele menționate și reproduse vor fi implicit, dar neîndoielnic abrogate la data intrării în vigoare a noii legi privitoare la camerele de comerț și industrie din România, în temeiul prevederilor art.61 al acesteia.

Indiferent dacă abrogarea este expresă sau implicită, aceasta nu poate avea loc, în principiu, decât dacă actul abrogator este de rang superior sau egal cu cel abrogat, regulă ce se desprinde din principiul constituțional al ierarhiei actelor normative. Sub acest aspect, Curtea reține că Legea nr.505 din 26 noiembrie 2003 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.129/2002 pentru modificarea Legii nr.26/1990 privind registrul comerțului a fost adoptată de cele două Camere ale Parlamentului cu respectarea prevederilor art.76 alin.(1) din Constituție, așadar ca lege organică.

În condițiile în care Legea nr.26/1990 este preconstituțională, la data adoptării sale nefiind consacrată dihotomia lege organică – lege ordinară, apartenența sa la una sau alta dintre cele două categorii de legi rezultă din procedura de adoptare a legii de aprobare a ordonanței de modificare. Adoptarea legii în cauză, cu respectarea exigențelor constituționale proprii unei legi

organice, califică, ca atare, însăși legea modificată, în întregul său, fiind evident de neconceput ca aceasta să fie doar pro parte lege organică, rămânând, totodată, pro parte lege ordinară. Pe cale de consecință, orice intervenție – modificare, completare sau abrogare - asupra dispozițiilor Legii nr.26/1990 nu se poate realiza decât printr-o lege adoptată cu respectarea prevederilor art.76 alin.(1) din Constituție. Soluția contrară ar însemna recunoașterea posibilității modificării unei reglementări adoptate prin votul unei majorități absolute, prin efectul votului unei majorități simple, ceea ce contravine principiului democrației parlamentare. Întrucât legea dedusă controlului nu satisface această exigență, fiind adoptată în conformitate cu prevederile art.75 și art.76 alin.(2) din Constituție, Curtea constată că aceasta este viciată de neconstituționalitate, în ansamblu.

Având în vedere argumentele expuse, Curtea reține că nerespectarea normei constituționale a art.76 alin.(1) atrage și înfrângerea prevederilor constituționale ale art.1 alin.(5), potrivit cărora *„respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.”*

Neconstituționalitatea extrinsecă astfel reținută, cu eficiență destructivă asupra legii în ansamblu, lipsește de utilitate examinarea celorlalte critici cu finalitate similară, formulate prin sesizarea de neconstituționalitate.

Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) din Constituția României, precum și al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(3) din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi,

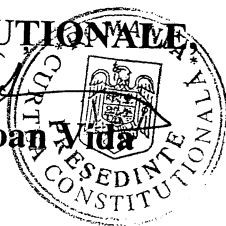
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**În numele legii****Decide :**

Constată că Legea camerelor de comerț și industrie din România este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și primului-ministru și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Dezbaterea a avut loc la data de 5 iulie 2006 și la aceasta au participat: Ioan Vida, președinte, Nicolae Cochinescu, Aspazia Cojocaru, Acșinte Gaspar, Kozsokár Gábor, Petre Ninosu, Ion Predescu și Șerban Viorel Stănoiu, judecători.

PREȘEDINTELE**CURȚII CONSTITUȚIONALE***Ioan Vida*
Prof.univ.dr.Ioan Vida**MAGISTRAT-ASISTENT ȘEF,***Doița Suliman*
Doița Suliman